

Eg havið ongantið ivast hvar eg standi politiskt

trýstið, serliga giftir menn. Menn sum ongantið fyrr høvdu smakkað dropan fóru at drekka, eg skilji teir væl. sigur Jóhan Marius.

—Vit vóru bert einaferð álopniir av flúgvum. Hann skjeyt eftir okkum við maskingeverunum, men rakti ikki, tibetur fekk hann okkurt annað at vera og fór frá okkum.

NÓGVAN PENING

Jóhan Marius vann nógvan pening undir krígunum. Vit kunnu samanbera við inntøkuna framman undan

—Eg var við Richard í 1940. Vit gjørdur tveir túrar, og vórðu fyrsta skip sum sigldi heim við fiskinum báðar túrarnar. Feir, sum lögdu upp í Grønlandi, mistu nógvan pening fyrri at fáa fiskin órðan heim við dampara. Vit fingur tilsamans 1800 kippund báðar túrarnar og antøkan var um 2000 rónur. Vit komu heim í október, sigur Jóhan Marius, ið sigur, at hetta í var hildið at vera ein 30 ársinntøka.

—Tá vit høvdu landaðu eru vit at keypa fisk í Grønlandi. Kríggjð var rostið á. Tað gekk seint at fáa uppi skipið og vildi ikki fyrr millum jóggjár í Bretlandi fyrri henda túrin fingur 1200 krónur, sigur hann.

—Í 1941 mundi minniinntøka vera einar 10.000 krónur, og hetta var

óhoyrt tá. Okkurt árið undir krígunum næskaðust vit teim 20.000 krónunum. Men so er eisini at leggja afturat, at vandin fyrri ikki at spyrjast afturfatur, hann var risastórur. Tað var næstan ikki túrur vit komu í havn, at vit ikki frættu ófrættaboð, sigur hann.

Jóhan Marius sigur frá, at tíðin undir krígunum ikki bert var dýpur. Tað var ein rúgva at lutum eg keypti til hellufólk tá eg var í Bretlandi, alt frá Valorovnum til korsett. Bulldog handilin varð væl vitjaður. Eg minnst, at eg keypti eina grammofon og eina rúgvu av plátum. Men okkurt var í ólagi við henni, so eg skuldi heinta hana næsta túr. Ikki veit eg, grammofonin varð ongantið í lagi og pengarnir fekk eg ikki aftur. Eg var tí noyddur at keypa ymisk amboð fyrri pengarnar, og hesi amboð eru nógv brúkt á hellunum síðan tá.

FUGLFJARÐAR-SKIP

Aftaná kríggjð fór Jóhan Marius at trolað við fugloynni. Hann var smyrjari umboð og Einar Nielsen, sum nú er landari á Vesturvón, var maskinmeistari. Teir gjørdust sannir vinmenn. Vit trolaðu heilt inná fjørgjar fjórðingar undir landi.

—Síðan fór eg at sigla

við eysturoyarskipum, fyrst við Bernaise, síðan við Hjördis og Gulldrangi. Eg róði eisini 10 ár út í Grønlandi.

VANDAFERÐ Í LOGN

Jóhan Marius hevur bert einaferð í sínum langa lívið á sjónum verið við at sjólast. Og so lógið hetta ljóðar hendi hetta í blika logn.

—Hetta hendi undir krígunum. Vit róðu út við einum motorbáti, sum æt Tindur. Vit fóru avstað við 15 línun, ella einum 140 stykkjum av línun.

Vit settu á Mýlingsgrunninum. Og væl var at fáa. Ikki tí, at tað var á hvørjum húku, men vit fingur bert yvirvaksnan tosk. Tá triggjar línur vóru eftir segði ein av bátsfeløgnum, at nú var best at fara frá kíkunum, tí nú var báturin nógv tungt lóddur.

—Men hann fekk ikki viðhald og vit hildu á fram at draga, tá allar línurnar vóru drignar var lastin full, og dekkið var tjokkfullt av krúvdum og avhøvdaðum fiski. Vit máttu hanga línuroðini uppá stýrihúsið og fram undir bakkan. Lastina sluppu vit als ikki til.

—Báturin fleyt bert av ruffinum og lítla bakkanum. Men framvegis var blikalogn. Vit høvdu eini 15.000 pund inni. Ikki eitt skip var at siggja á havinum, vit høvdu onga telefon bjargingarbát ella bjargingarbeltr, sigur Jóhan Marius.

—Tá vit komu inná Oyggjarnar kom eitt lítið streymkrak, tað vil siga, at tað rak eitt sindur uppí ættina, ella ta onð í var. Báturin var so søkklagið, at vit máttu halda undan inn móti Gjóarlandinum, sigur Jóhan Marius.

—Tá vit komu á Funningsfjórð var framvegis blikalogn. Vit mottu einum motorbát av Eiði, Glæman, sum kom úr Fuglafirði. Hann hevði lítlan motor, og aldurnar frá honum vóru ikki stórar, men vit máttu halda undan teimum. Hevði tað verið eitt av skipunum í dag, við sterku motorunum, so sukku vit umgangandi, sigur Jóhan Marius.

—Vit lögdu línurnar upp á Hellunum og fóru síðan til Fuglafjarðar at avreiða, men har var ongin dampari tá sum tók móti fiski, so vit mátti til Klaksvíkar. Her sluppu vit beinanvegin av við fiskin. Klaksvíksingar

spurdu hvussu nógv var bátar vit fórdu fisk fyrri, teir trúðu ikki, at vit høvdu fingið allan fongin á eini setu, sigur Jóhan Marius.

—Ein hægri makt syrgdi fyrri, at vit komu afturfatur hesuferð, tí vit høvdu lótt batin skilaleyst, sigur hann.

POLITISKT VIRKIN

Jóhan Marius hevur verið sera virkin politiskt síðan hann var heilt ungur. Hann hevur verið javnaðarmaður um ein háls. Á politiskum valfundum hevur hann verið so ivrigur, at hann hevur sett hægstu politisku menninar uppá pláss, sum tað forslær. Tað kundi verða ringt at halda hann niðri á bonkinum í dansistovuni í Oyðarfirði minnst eg sum smádrongur.

—Eg havi ongantið verið bangin fyrri at siga hvar eg standi í politikki. Eg havi altíð verið sosialistur. Tá Javnaðarflokkurin stíllaði upp fyrri fyrstu ferð í 1928 var eg bert 17 ára gamal og ov ungur til at velja. Men í 1932 fór eg fyrstu ferð á valborð og síðan havi eg valt sama flokk. Og Sosialin havi eg hildið síðan hann kom út á fyrsta sinni, og tað eru nú 63 ár síðan, sigur Jóhan Marius.

—Men nú kemur blaðið so ofta út, at tað er ikki meir enn eg havi tíð at koma út. Serliga tá eg eisini skal fylgja við útvarpinum, sjónvarpinum og svørtu dimmu, sigur Jóhan Marius.

Jóhan Marius og konan búgva enn á Hellunum. Nú er heilsan farin at bila hjá teimum báðum. Og ætlanin er, at tey fara at flyta til dótturina í Fuglafirði nú í vetur. Men tey koma ivaleyst aftur næsta summer verður lív og heilsa.

Jóhan Marius er júst liðugur at taka eplir upp. Hann hevur enn ongantið keypt eplir til at kóka. Tó viðgongur hann, at hann onkuntíð hevur keypt onkran sekk av setleplum.

Útvarps- og sjónvarps-ummæli

Elin Súsanna Jacobsen
skrivar

Dagur í viku

Undirritaða hoyrir til tað fólkaslagið, sum einki veit um fótibólt ella nakran annan ítrótt. Spyr meg, hvør ið var Føroyameistari í fjør ella í ár í einhvorji ítróttargrein, eg veit tað ikki. Eg skrúvi fyrri, tá ið ítróttatíðindi koma, eg leypí alla blaðskrivning um ítrótt um. Ikki tí, onkuntíð øvundi eg teimum, sum hava henda spennning í livinum, sum biða í spennig eftir dystum, sum skulu leikast, sum gleðast ella harmast um úrslit og hava tað at tosa um.

Hvussu so við fótibóltslandsliðnum nú mikudagin? Tað var nakað annað. Hevði fyrri mín part verið tað síðan hin minniliga dagin í Landskrona. Eg var eitt sindur bilsiðin av mætt sjálvari, tá ið MÁLIÐ kom, at eg skuldi leypa soleiðis leys úr stólinum og veipa og rópa sum hini. Og síðan havi eg við spennig biðað eftir dystinum móti danska landsliðnum.

Og so kom mikudagurin, sum var nakað heilt fyrri seg. Ikki sum ólavsóka, ikki sum valdagur — men also landsdystadagur! Útvarpið var at hoyra allan dagin og um allar geilar, á arbeidsplassum inni sum úti, í hvørjum húsi og hvørjum bili, og alt prátið var um tað sama, ein støðug upphiting av okkum øllum somlum. — Í minari býttheit og fávitsku kundi eg ikki annað enn vera impo-

nera av tí serkunnleika, sum øll hesi fólk, sum vóru at hoyra henda dagin, høvdu um fótibólt. Eitt var, at teir sum sótu við mikrofonina vistu so nógv, men eisini øll, sum ringdu ella vórðu uppringd og høvdu okkurt at viðmerkja um leikarar, spælkynstur og mangt og hvat, sum kundi hugsað at kunna spæla inn og hava týðning fyrri úrslitið.

Aftaná dystin í Ítróttarparkini tókust øll á einum máli um, at føroyska landsliðið hevði staðið seg einstandandi væl, og at vit kunnu vera errin av teimum. Hvør var ikki eitt sindur errin, tá ið útlendingar róstu teimum? Endiliga høvdu tey okkurt gott at siga um okkum, sum í útlendskari pressu so leingi bara hava verið kend fyrri tað ringa — sum sandmaðkaseljarnar, grindamorðmenn og skuldareyvar.

Men hvønn lut høvdu vit átt í hesi uppliving og hesum sigri, um ikki útvarp og sjónvarp høvdu verið? So høvdu neyvan so mong havt henda spennig og út sær henda stuttleika, sum gekk fram um alt, so fletting og annað arbeiddi varð niðurlagt mikukvöldið.

Eg eri eins og øll onnur spent at vita, hvussu tað fer at gangast landsliðnum næsta ár, men eg tíni framvegis ikki at hoyra ella lesa um ítrótt...

Elin S. Jacobsen